

[opis]

Niniejsza książka powstawała etapami, między 2019 a 2020 rokiem. Złożyłem ją w całość z kilku powodów, z których teraz dwa wydają mi się najważniejsze. Po pierwsze – można dzisiaj postawić taką tezę – edukacja w Polsce nie po raz pierwszy od 1989 roku znajduje się w momencie przełomowym i to nie tylko z powodu wcielania w życie kolejnych reform, które z różnym skutkiem wpływają na kondycję szkoły. Polityka oświatowa wprawdzie jest istotna dla podejmowanych tu rozważań, ale funkcjonuje raczej w tle omawianych teorii humanistycznych i społecznych. Mam na myśli szerszy niż polityka plan, związany z przemianami kultury w XXI wieku. Mój cel to zatem wskazanie najważniejszych przejawów transformacji w obszarze pedagogiki, oświaty czy metod nauczania, jakie dokonały się w ciągu ostatnich lat – z nastawieniem na ich społeczny i kulturowy charakter. Po drugie zmienia się przestrzeń relacji humanistyki, edukacji i mediów cyfrowych. Na tym styku powstają nowe zjawiska i problemy – można o nich przeczytać w poszczególnych wywiadach, ale także w części zatytułowanej Humanistyka transferu, która razem z wywiadami tworzy integralną całość. Nie brakuje tu zatem takich tematów, jak społeczny status zawodu nauczycielskiego, kryzysy we współczesnej edukacji czy nauczanie zdalne.

„Po szkole”, sformułowanie tytułowe, oznacza zatem także rozmaite przemiany szkolnej rzeczywistości – jak będzie się ona kształtowała w najbliższym czasie? Jednym z prawdopodobnych kierunków tych transformacji, który należy poważnie rozpatrywać, może być rozluźnianie instytucjonalnych rygorów wewnątrz szkolnej przestrzeni relacji: społecznych, administracyjnych, wychowawczych, dydaktycznych, metodycznych etc. To intrygująca wizja szkoły „po szkole”: odinstytucjonalizowanej, zdecentralizowanej, intelektualnie nieskrępowanej – funkcjonującej na zasadzie swobodnego przepływu (transferu) wiedzy.

Z wprowadzenia

[spis]

Humanistyka transferu

Log in – edukacja i dialog

Log out – transferowanie humanistyki

Bibliografia (wybór)

Rozmowy o edukacji (2015–2020)

Wokół pedagogiki krytycznej

Ptak z zawiązanymi skrzydłami (Bogusław Śliwerski)

W szkole uczymy się o sobie (Tomasz Szkuclarek)

Dlaczego traktujemy szkołę jak przechowalnię? (Maria Czerepaniak-Walczak)

Nie ma edukacji bez demokracji (Leszek Koczanowicz)

Szkoła powinna być miejscem wspólnym (Maria Mendel)

Nie uczmy rozwiązywania testów (Krzysztof Jan Szmidt)

Auto/biografie i transformacje

Korczak i Wilczyńska tworzyli zgrany zespół (Marta Ciesielska)

O dwoistości i pedagogice Heleny Radlińskiej (Lech Witkowski)

Znalezienie odpowiedzi nie jest łatwe (Stefan Turnau)

Pozycja nauczyciela musi być silna (Edward Włodarczyk)

Jak się zmieniała szkoła w Polsce (Elżbieta Magiera)

Permanentny alarm (Jacek Pyżalski)

Perspektywy postedukacji

Edukacja vs kryzys (Piotr Mikiewicz)

Uczenie się jest cechą ludzką (Maciej Witek)

Mózg to miejsce pracy nauczycieli (Marzena Żylińska)

Uchylenie drzwi (Renata Ziemińska)

Internet słyca myślenie (Magdalena Szpunar)

Koniec edukacji? (Michał Klichowski)

Praktykowanie innowacyjności

Nie tracę czasu na dyscyplinowanie (Joanna Urbańska)

Edukację można zmienić tylko oddolnie (Marta Florkiewicz-Borkowska)

Specjalna z Kowanówka (Zyta Czechowska)

Wysoko stawiam poprzeczkę (Jolanta Okuniewska)

Lekcja nie kończy się po 45 minutach (Mariusz Zyngier)

Dialogi (inter)edukacyjne

Bez ograniczeń (Margret Rasfeld)

Tę pracę mogą wykonywać tylko najlepsi (Anita Lehikoinen)

Jakość edukacji zależy od nauczycieli (Vikas Pota)

Uczniowie są przyszłością społeczeństwa (Atte van Haastrecht)

Nota edytorska

Indeks nazwisk

Summary